



STM075:00/2011 - Lausunto alkoholilakiin Suomen Olutseura ry

Suomen Olutseura ry on lähes 800 jäsenellään Suomen suurin ja vanhin olutseura. Yhdistyksen tarkoituksena on topeliaanisessa hengessä vaalia ja edistää olutkulttuuria, toimia oluen kuluttajien etujärjestönä sekä kohottaa oluen ja sen käyttäjien sosiaalista arvostusta. Yhdistys tekee valistustyötä, joka edistää nykyaikaisen alkoholipolitiikan mukaisesti alkoholin kulutustottumusten suuntautumista väkevästä alkoholijuomista mietoihin, erityisesti olueen sekä kehittää ravintolakulttuurin ja vähittäiskaupan olutkulttuurin laatua;

- painottaen alkoholinkäytön kohtuullisuutta;
- nostaan oluen tuntemuksen tasoa;
- kannustaen saatavilla olevan olutvalikoiman monipuolistumisen kehittymistä ja
- tähdäten suomalaisen panimoteollisuuden monipuolisuuteen.

Lausuntomme käsittelee alkoholilain uudistusehdotusta oluen harrastajan ja oluesta kiinnostuneiden kuluttajien kannalta, joista jäsenistömme pääasiassa koostuu.

Suomen Olutseura kannattaa suurelta osin ehdotettuja muutoksia alkoholilakiin.

Lausuntomme on jaettu kolmeen osaan. Yleisiin perusteluihin, pykäläkohtaisiin kommentteihin sekä palautteeseen liittyen itse luonnokseen ja sen muotoiluun.

Yleiset perustelut:

Oluen harrastajien ja oluesta kiinnostuneiden kuluttajien näkökulmasta tärkeintä on erikoisempien oluiden monipuolinen saatavuus, kohtuullinen hinta, tuote- ja oluttietous sekä sosiaalinen vaikutus ja pääoma. Näiltä osin ehdotetut muutokset lakiin ovat pääosin kannatettavia, mutta eivät riittäviä.

Suomen Olutseura haluaa alkoholipolitiikkaa, joka ohjaa ihmisiä pois "kännäyskulttuurista" ja nostaa oluen arvostusta mietona nautiskelujuomana. Tätä nykyinen luonnos ei varsinaisesti tee, vaan itseasiassa etenee suurten panimoiden ehdoilla ja kasvattaa mauttoman, mutta vahvemman massalagerin kulutusta. Oluen harrastajien ja kuluttajien kannalta tärkeää olisi nimenomaan lisätä valikoiman monipuolisuutta, tuoda lisää uusien panimoiden tuotteita saataville sekä pitää niiden hinnat kohtuullisina.

Saatavuus, etenkin harrastajia kiinnostavien vahvempien oluiden osalta paranee hieman nykyisessä ehdotuksessa kun päivittäistavarakaupan rajaksi nostetaan 5,5% ja ravintoloiden sekä pienpanimoiden ulosmyynti sallitaan. On tärkeää ymmärtää, että 5,5% taso rajaa kuitenkin monta olutkategoriaa pääosin pois (esim. Bockit, Stoutit ja Porterit) ja on harrastajalle ehdottomasti liian matala. Kaikki askeleet kohti parempaa saatavuutta ovat silti hyviä. Siksi etämyyntiä ei missään tapauksessa tule kieltää.



Kännäyskulttuurista voitaisiin päästä pikkuhiljaa kohti fiksumpaa alkoholinkäyttöä esimerkiksi seuraavin olutkulttuuria edistävin lakitoimin:

1) *Ohjaamalla kulutusta kotoa ravintoloihin.* Tähän löytyy monia työkaluja; alv, alkoholivero, työn joustavuuden ja kustannusten muokkaaminen, byrokratian vähentäminen sekä tietyissä määrin mainonnan (esim. Happy hour) salliminen. Näitä asioita säätelee laki. Ravintolat ovat valvottuja, sosiaalisia, verotuloja sekä työllisyyttä edistäviä ympäristöjä ja siksi veisivät kulutusta suuntaan, joka olisi monelta taholta kannatettavaa.

2) *Ohjaamalla kulutusta vahvemmista mietoihin.* Lain tehtävä olisi vähentää ennen kaikkea väkevien alkoholituotteiden kulutusta ja ohjata sitä olueen. Tämä on täysin käänteinen THL:n ajatukseen, joka elää sen varassa, että oluesta tulee puolet juodusta alkoholista ja siksi sitä pitää rajoittaa. Mitäpä jos 80% maan alkoholista tulisi oluesta? Eiköhän se olisi ihan hyvä juttu nykytilaan verrattuna? Tätä olisi helppo ohjata lakien ja veropäätösten avulla.

3) *Mahdollistamalla oikean juomakulttuurin syntymisen monipuolistamalla valikoimia, vapauttamalla vahvempia ja maukkaampia tuotteita sekä tukemalla pienpanimotoimintaa.* Tähän liittyy vahvasti pienpanimoiden synty ja laajentuminen, joista oluisiin syntyy tarinoita, arvostusta, kokeellisuutta sekä käsityöläisyyttä, jotka kaikki vievät ajattelua pois humalahakuisuudesta.

Viimeaikaisten uutisten valossa, lakiin tulee kirjata tarkennuksia liittyen pienpanimoiden riippuvuuksiin ja niiden vaikutuksiin veroalennuksiin. Epäselvyyksistä johtuen tulli vaatii nyt miljoonien veroja pienpanimoilta. Tämä epäselvyys vaikeuttaa pienpanimoiden toimintaan ja luo epävarmuutta kun selkeät pykälät ja ohjeistukset puuttuvat. Eikö ole kuluttajan ja yrittäjyyden etu, että pienpanimoita on saatavilla valtakunnallisesti, oli se sitten kenen tahansa jakelemaa?

Kommentit pykäliin:

1 § Lain tarkoitus

Suomen Olutseura ehdottaa, että lain tarkoitukseen lisätään kulutuksen alentamisen lisäksi maininta alkoholinkäytön ohjaamisesta kohti vähemmän humalahakuisempaa sekä terveempää kulutusta. Vaikka nopeavaikutteisia hintaan ja saatavuuteen liittyviä keinoja käytetään paljon alkoholipolitiikassa, olisi sen ohella tärkeä lisätä toimia kulutuskäyttäytymisen muuttamiseksi muillakin keinoin.

3 § Määritelmät

Pykälä 16 - Ulosmyyntioikeus pitää antaa kaikille pienpanimoille riippumatta tuotantomäärästä. Nykyinen ehdotus eriarvoistaa yrityksiä ja hankaloittaa erikoisoluiden saatavuutta. 500 000 litran käsityöläispanimon raja tekee tilanteesta melko erikoisen. Aloittava panimo saa myydä paikan päältä kaikkia oluita ja tehdä turismia esim. panimokierrosten muodossa. Sitten kun



liiketoiminta kasvaa, yhtäkkiä yli 4,7% oluet pitää siirtää piiloon ja tuoda tilalle hernekeittopurkit. Ei kuulosta järkevältä. Koko käsityöläispanimon määritelmä on turha. Miksi ei käytetä pienpanimon määritelmiä, kun ne ovat jo olemassa ja selkeitä?

6 § Luvanvaraisuuden poikkeukset

Pykälä 4 – Pykälää tulee muokata siten, että on mahdollista järjestää kilpailuja sekä pienimuotoisia tilaisuuksia, joissa maistellaan ja vertaillaan kotioluita, ilman että niitä myydään. Lisäksi pitää mahdollistaa ns. jäätislaus, jolla tehdään vahvempia oluita poistamalla vettä jäädyttämällä. Myös alkoholiraja pitää nostaa 22%:iin. Kotiolut on kasvava trendi ja moni pienpanimo on aloittanut toimintansa autotalleista ja kellareista kotiolutta tekemällä. Nykyinen ehdotus käytännössä estää tiedon jakamisen ja kotioluesta oppimisen porukalla harrastusmielessä.

30 § Alkoholijuomien rajat ylittävä etämyynti

Alkoholin rajat ylittävä etämyynti ei ole tällä hetkellä kiellettyä, kunhan myyjä maksaa tuotteista verot Suomeen. Etämyynnin kieltävä lause on poistettava ehdotuksesta. Se sotii EU:n perusperiaatetta, tavaroiden vapaata liikumista, vastaan. Tästä on Vaasan hovioikeus tehnyt päätöksenkin ns. Viiniklubin tapauksessa. Etämyynnin kieltäminen rajoittaisi merkittävästi nimenomaan kalliimpien ja erikoisempien oluiden saatavuutta, koska Alkon valikoimat ovat hyvin rajalliset yli 4,7% tai 5,5% tuotteiden osalta. Etämyyntiä hyödyntäen tuskin kukaan tilaa valtavia määriä, koska logistiikkakustannukset ovat usein vähintään 1€ per pullo. Näin ollen halvimpienkin oluiden hinnat nousevat merkittävästi Suomessa myytäviä tuotteita kalliimmaksi. Siksi etämyyntiä ei voida kieltää ainakaan alkoholihaittojen vähentämisen perusteella. Mitään muita perusteluitahan ei ehdotuksessa mainita. Etämyynnin ohjeistusta pitää selkiyttää ja mahdollistaa vahvempien oluiden tilaaminen.

40 § Alkoholijuomien vähittäismyyntipakkaukset ja anniskeluannokset

Pykälä 2 – Ehdotus perusannoksesta tulee poistaa. Joitain vahvempia oluita ei välttämättä haluta edes myydä noin suurissa 33cl “perusannoksissa”. Tarkoittaako tämä, että sellainen on pakko olla saatavilla esim. 12% eisbockissa vaikka normaaliannokset olisivat pienempiä? Pykälä lisää byrokratiaa eikä sitä voida valvoa. Siksi se on poistettava.

Palaute luonnokseen

Lainmuutoslunnos on kirjoitettu STM:n toimesta ja se kyllä näkyy. Teksti jopa härskisti ohittaa kaikki alkoholiin ja kulttuuriin liittyvät hyvät asiat sekä niiden positiivisen viimeaikaisen kehityksen. Sen sijaan kymmeniä sivuja on kirjoitettu alkoholin negatiivisista vaikutuksista sekä rajoittamisen tarpeesta. Esitys vähättelee esimerkiksi työllisyysvaikutuksia. Tämä tulee selkeimmin esille kohdassa 3. Miksi aloitteessa mainitaan asioita, joihin lakimuutos ei millään tavalla liity? Miksi siinä kerrotaan Ruotsin 40 vuotta sitten tehdystä 3,5% rajasta, kun nyt ehdotetaan nimenomaan päinvastaista? Miksi ei Ruotsin ohella mainita



Tanskaa, jossa viime vuosina löyhennytyllä alkoholipolitiikalla on saavutettu erittäin hyviä tuloksia.

Hinnasta ja saatavuudesta puhutaan ainoana, voimakkaimpana ja suositeltavimpana keinona haittojen rajoittamiseksi. Näistä puhuttaessa viitataan mm. Ruotsin malliin. Miksi Keski- ja Etelä-Eurooppalaisissa maissa, joissa hinta on alhainen ja saatavuus erittäin hyvä, ei ole samanlaisia ongelmia kuin Suomessa? Toivomme, että jatkossa taustatutkimukset ja -raportit ovat liitettynä lakiluonnoksen mukaan ja taustatietoa käsitellään monelta kantilta, ei vain STM:n haluamalta suunnalta.

Eikö lakialoitteet tulisi kirjoittaa neutraalilla tavalla, jota sitten eri tahot kommentoivat lausuntokierroksella? Luonnoksesta näkyy STM:n täysin subjektiivinen kanta ja laatijoiden ammattitaidon puute objektiivisuuteen liittyen. Suomen Olutseura toivoo, että tulevaisuudessa myös alkoholiasioihin liittyvät lakimuutokset voitaisiin kirjata objektiivisella ja ammattitaitoisella tavalla, kuten asiaan kuuluu. Toivomme myös, että tulevaisuudessa merkittäviltä oluen kuluttajajärjestöiltä, kuten Suomen Olutseuralta, pyydetään lausunnot automaattisesti.

Maltaisin terveisin,

Simo Hämäläinen
Puheenjohtaja
Suomen Olutseura ry